

En historia om demokrati att minnas

Lennart Parknäs

Psykolog Lennart Parknäs minns hur det gick till när Psykologförbundet fick sin första kongress.

-Jag har diffusa minnen från ett skeende som var avgörande när det gällde att kompensera för det demokratiunderskott som då rådde i Psykologförbundet, skriver han.

Bengt Göransson, tidigare chefredaktör på Psykologtidningen, hann inte längre än till och med 1958 i sin bok *Profession på väg* om Psykologförbundets historia. Vi saknar honom och hans idoga grävande.

Samtidigt måste ju sägas att hans fokus var centrerat till Stockholm och vad som hände där. Det kan synas orättvist eftersom han ansträngde sig för att få med lokala aktiviteter också. Men inte desto mindre, det var Stockholm och stockholmare som gällde.

Jag har diffusa minnen från ett skeende som var avgörande när det gäller att kompensera för det demokratiunderskott som då rådde i förbundet. Jag har förgäves sökt några av dem som var med, men de flesta har vi inte kvar bland oss. Därför är det kanske desto viktigare att jag försöker fräscha upp mina bleknande minnen.

Därför är det kanske desto viktigare att jag försöker fräscha upp mina bleknande minnen.

ÅR 1959 BLEV JAG ordförande i Göteborgs lokalavdelning av Sveriges Psykologförbund, som vi då hette. Dessutom fanns Stockholms, Uppsalas och Lunds lokalavdelningar. Det var allt! Minns jag verkligen rätt? Ja, bekräftar William Petersson i mejl den 8 november 2010. Förbundets högsta beslutande organ var inte en kongress vald efter medlemsantal utan bestod i ett årsmöte, som man kallade till en gång om året. Där valdes centralstyrelse, där antogs stadgar och riktlinjer... det var förbundets högsta beslutande organ.

Årsmötet skulle naturligtvis ta hänsyn till att vi var så geografiskt spridda och förläggas till olika orter (man kunde också rösta med fullmakt). Men hur det nu var, var det ju enklast att förlägga det till Stockholm. Där var man flest, starkast... Göransson uppger att 1957 hade Stockholms lokalförening 196 medlemmar, "dvs två tredjedelar av Psykologförbundets alla medlemmar". Så det blev oftast så. Årsmöte i Stockholm med närvaro av 20-30 medlemmar.

Vi åkte väl pliktskyldigast dit någon eller några ur styrelsen i Göteborg, men kände oss som från landet.

TANKEN FÖDDES HOS OSS att ha en representativ kongress. En 20-30 medlemmar, valda på ett proportionellt vis, som representerade alla medlemmar och utgjorde förbundets högsta beslutande organ. Demokratiskt dessutom. Jag tror vi fastnade för antalet 30 kongressombud.

Men hur skulle vi få igenom detta? Vi trodde inte att stockholmarna skulle vara särskilt entusiastiska. Vi lusläste stadgarna. Och se! Där stod att på årsmöte kunde var och en rösta med sin röst, men hade också möjligheten att ha med sig två fullmakter från icke närvarande medlemmar och lägga deras röster också! Så om vi åkte fem stycken med var sina två fullmakter skulle vi ha $5+10=15$ röster, hälften av 30 - om det nu kom så många. Åkte vi en sju, åtta stycken skulle vi ha majoriteten som i en liten ask.

Sagt och gjort! Frågan är när detta var. 1960? 1961? Ja, senast, tror jag. William i samma mejl: "Jag undrar om inte det beskrivna mötet var före 1960."

Jag vill minnas att ordförande för årsmötet var Karl-Georg Ahlström från Uppsala. Och vi var väl ett 30-tal medlemmar. Jag minns att Bengt-Erik Andersson var med. Eventuellt också William Petersson, nej han var för ung. Men möjligen Åke Grahm. Där tar mitt minne slut. I en längre kommentar av William säger han: "Bengt Erik var med, men inte jag. Jag har ett tydligt minne av din levande beskrivning av hur Bengt-Erik blev attackerad av Arne Trankell. Du berättade episoden på ett föreningsmöte i början av 1960-talet. Jag undrar om inte Nils-Bertil Faxén var med på det mötet."

NÄR JAG TALAR MED Bengt-Erik i telefon kan han inte erinra sig episoden vilket ju sänker trovärdigheten. Men – med Williams stöd – vill jag ändå hävda att det skedde så som jag beskrivit.

Nåväl. När vår punkt kom upp på dagordningen föreslog vi att stadgarna skulle ändras så att årsmötet ersattes med en kongress med valda ombud. Som befarat var inte stockholmarna särskilt intresserade. När ordföranden förklarade att mötet avslagit förslaget begärde vi votering. Detta skedde först med handuppräknning och ordföranden konstaterade lite trött att läget var oförändrat, förslaget hade avslagits. Då begärde jag ordet och meddelade att jag hade fullmakter för att rösta för två icke närvarande medlemmar. Ordföranden förklarade att det inte ändrade läget. Men då säger ytterligare en göteborgare att han har fullmakter. Så ordföranden frågar hur många det är som har fullmakter och det blir klart att vi är i majoritet.

DÅ UTBRÖT den stora kalabaliken. Ordföranden dunkar förgäves klubban i bordet och lyckas till sist få mötet ajournerat. Ytterst hetsiga diskussioner pågick i hela salen. Jag minns mig se Arne Trankell tränga in en göteborgare (jag har tyvärr ingen minnesbild av vem det var) i ett hörn och skrika gång på gång: "Förrädare!" åt honom.

Efter ajourneringen förklarade Ahlström att detta med fullmakter var helt stadgeenligt och efter att ha räknat rösterna klubbades det nya beslutet: Psykologförbundets högsta beslutande organ skulle vara en kongress med demokratiskt valda ombud.

På kvällen samlades alla hos Åke Edfeldt till en angenäm fest som slutade i total förbrödring.

LENNART PARKNÄS
psykolog

Publicerad nov 2010